

Hilda Aspin arkisto

Ruuto Erkon kirjeitä Hildalle

28.10.-26.11. 1887

PLA-N-443-Bb1_29

Finland, Helsingfors.

Keiti Hilda Asp.

Lapinlahdenkatu 1.

Helsinki.

28/10 84

Shvenamordlw.

ANK 21

Tran Blanch's Cafe

Pl 7 m

"Ulcaborgilla 27 lokak. klo $\frac{1}{2}$ 8 a.p.

1) ja muuten miltä tuntuu. Joten toivomme olemaan ovel-
lyksen kunnin kirkon kirkon. Myös kirkon ja seurustelun.
Olemaan parasta myyjä. Keskia se on meidän.
Turkusta. Hei. Voi hyvin!

Hilda kultani!

Olisin sinulle jo eilen ennen Turkuun kirjeen,
mut en sitten saanut rauhaa sen verran että
olisin voinut sitä jatkaa. Et siis saanut
mitään Turusta ja se oli hyvin paha.
Olen viime yön seudussa sinua niin kair-
vanut ja ajatellut. Kumpi sinä olisitkin
kulkemassa minun kanssani Stenbergin si-
jasta, niin kuinka olisin onnellinen ja vapaa.
Mutta nyt jatkun matkasta. Ensi yön vietimme
ankkurissa eräällä kapealla selällä tuolla
puolella Hantonien. Eilen klo 9 aikana saa-
vimme sinne ja viivymme lastin tähden
2-3 tuntia. Illalla 6:den aikana pääsimme
Tuon joelle, josta tänä aamuna en tiedä
mihin aikaan, hellettävästi hyvin aikaiseen,
läksimme. Laitetaan että illalla ehdimme
Turkuun, mutta tokiopa, koska Turusta sinne

kuuluu kestävän 18 tuntia. Jos olisi tavallinen
matka, jolla on varma päämäärä, niin tammoinen
pitkä ja epävarma kulku varmaan tuntuisi hyvin
ikävältä, - nyt se on jotenkin sama kuin jos olisin
jossain kaupungissakin. Laivakin on kaikin
puolin hyvin mukava. Ilma oli eilisessä iltaan
hyvin kaunis, vaikka kylmä (ulen aamulla -5°)
Eikä tuulikaan käynyt kovin kova, vaikka raikas.
Nyt sitä vastaan on taivas pilvessä ja käy aika
tuuli, niin että laiva jo vähä tuntea läinest. Pa-
rometettokin näyttää epävarmaa ilmaa. Tuntuu
niin kuin saisimme jaksen myrskyn. Ainakin on
Ahvenanmerellä semmoiset läinest, ettei paremmista
ta lue. - Slenberg on kohtelias ja hyvä mies kaikin
puolin, niin että luulen kyllä tulevamme sojumaan.
Hyvin erilaiset tunteenhalut ja tottumukset meillä on,
niin että varmasti monasti sen vuoksi tulee tunte-
maan vähän ikävältä, mutta saahan sitä sen verran
uhvatakin vapaan matkan vuoksi. Läästää hän ei
näytä lahtovan matkalla yhtään mitä eläntöön j.m.s.
tulee. Mutta kyllä minä mielelläni vähän säästä-
vämmin kulkisin, kun saisin matkustaa sinun kanssasi.
Hyvin omintuisella tuntuu näin matkustaa kauas,
vaan matkustamaan. Ei minun ole yhtään alakuloi-
nen, semmoista hiljaista kaipuuta vaan tunnen
sinuun. Längyssä jo kuvittelin kuinka hauska tulee
tuntumaan ensi kevänä taas tavata sinua ja panna ka-
tensa kaulaksesi. Ja silloin on tämä matka ollut vaan
oppiaiskaa. Näin kaukaa ajatellen (tuntuu niin kuin
jo olisin Suomen rajojen ulkopuolella) en enää voi
varoittaa sinua esim. kiertämisestä valvomista, syömisestä
lujasti t.m.s. Se olisi ihan mahdotonta ja koomillista. Täy-
tyy ehdottomasti katsoa tilaa suoremmalta kannalta. Tun-
nen vaan että sama suuri kohtalo ohjaa meitä niin kaukana
toisistamme kuin olammekin ja suljen sinut sen kohtalon
huomaan tunteeni rakkaimpana, tehköön hän sitten sinulla

J "Berns salong" kl 5 $\frac{1}{2}$ ²⁸ 87.

Hildani!

Vasta tullut Tukholmaan.
Istus, juon kahvia, kuuntelen
musiikkia. Komea salongi. Kaunis
kaupunki. Asunto "Hotel de France".
Viivymme 3-4 päivää, sitten
Enköpingiin. Illaksi tullutavasti
Teatteriin. Ahvenanmerellä
myrskyäallot. Olin meritaudissa
(en kovassa, aina yläällä). En ehdi
enempää. Huomenna kai lisää.
Voi hyvin! Sulhosi
Ruudi.

30/10 87.

Tukholma,

Finland . Helsingfors .

1. Lapinlahdenkatu. 1.

Neiti Hilda Asp .

Tukholmassa 30 lokak. 1887.

Arma Hildani!

Nyt olen siis Tukholmassa, ja
lukkessani olen ollut kaikki päivät, niin
että ~~edellisen~~ vatsatauti on väsynyt.
Kerron sinulle nyt ensin, miettelin,
missä olen käynyt. Toissa päivänä
tulimme, niin kuin jo sinun sanoin,
kaupunkiin noin klo 4. Siinä iltana
olimme etupäässä Bernsin salongissa
ja Blanchin kahvilassa. - Ei, kuule,
en minä kerro sinulle tällä lailla.
Sitte laissa kirjessani, pekkia ulkonai-
sia päiväkirjoja, ja sen voit lukea
sitte matkalla palattua päiväkirjas-
tani - jos sitä tulee kirjoitettua - ja
osaksi matkakirjoitani. Kirjoitan si-
nulle näin vaan mitä minneen jottuu

kulloinkin. Lükkeessä olemme olleet
kaiket ajat ja vaikeata on saada Iten-
bergilla oikeata rauhaa. Väsyksissä olen
nytkin äärettömästi, etupäässä kenties
 siksi että että olen muuten pahoissani
(It. sanoi taas että saamme lähteä kau-
gungille). Itenberg lahtoo puhua paljon
ja lükkeä paljon, mutta semmista tur-
haa kävelystä, ett'ei siitä hyödy mitään.
Nyt olen nähnyt Tukholmasta kaikki
ja en mitään (kenties vähä liiattelu). Ja
nään sitte tahdon mennä National Mu-
seumiin, mutta It. viivyteli ja pöytäeli
minua (hän ei aikomut tulla) ja sanoi
lopuksi että mene huonenna vasta, niin
tulen minäkin kenties. Tulin sitte kotia
ja minä katsoin adressikalentteeriä ja
näin ett'ei huonenna ole koko museo au-
kikaan. Ja ylikuonenna ~~laulaa~~ pitäisi
meidän lähteä kamujunassa pois. Mi-
nä läksin heti juoksemaan museolle
(klo oli $\frac{1}{4}$ 3) ja ehdin siellä nähdä juen-
sen verran että siellä oli paljon nähtä-
vää, sillä museo suljettiin klo 3. Tulin

kovin pahoille. Samalla jäi näkemättä
pelastusarmeijan kokous (Kenraali Booth on
täällä), jonne myös olisi halunnut ja ehti
nyt oikealla tavalla. Koetan nyt viivytellä
lähtöä keskiviikkoon, niin ehdin korjata
vahingot. ($\frac{31}{x}$). Teatterissa olemme olleet
sekä eilen että toissapäivänä, kunink. ope-
rassa (Don Juan) ja Lōdra teatterissa, aka-
demian taulunäyttelyssä, Mosebackella,
Djurgårdissa j. n. e. Vaikka huomenna-
kin jo lähtisimme, olen nähnyt täällä
sen verran että kun yhdessä tulemme
hiedän miten asetumme ja elämme.
Lität ajattelun ehtimiseen, meidän yhdessä
tuoamme ja matkaamme, ja mietin
kuinka silloin on paras olla ja kulkea.
Ja ehtimiseen tahtoo tulla suuri kaipaus
että sinä asuisit tuolla vieressä huo-
neessa, olisit ja kävelisit rinnallani
Stenbergin sijasta. Ja tähän asti olen
nähty sinusta joka yö unta melkein
illasta aamuun. Kuinka meillä olisi
kaunis hämmätkä yhdessä! Silloin vasta
tuntisi olevansa oikein vapaa. — Tukhol-

ma on muuten hyvin kaunis, arvokas,
hieno kaupunki, josta kuvastuu vanha,
solidi kulttuuri. Vastoin luuloani näen
täällä että ruotsalaisluonne on hyvin kon-
servatiivinen. Kenties ovat kaikkikin vanhat
sivistyskansat konservatiivisempia kuin sen-
moinen nuori kuin Suomen, jolla ei ole mitään
jonka päälle se olisi konservatiivi. Mutta tuos-
ta kansallisuusluonteen konservatiivisuudesta
luulen käsittävän Ruotsin nykyisen kirjal-
lisen liikkeenkin entistä selvemmin ja oike-
ammin. - Montikselle voit sanoa että ei hänen
tarvitse katua että ei hän päässyt Tukholmaan
maalauksen koulua oppimaan. Täällä olisi
kyllä ollut museo tauluja tainna mutta
muuten luulen siellä parempi. Kun hän
käy joulun aikana Pietarissa, niin on taulu-
kokoelmakin korvattu. Taideakatemia näyttely
täällä (opponenteilla ei näyttely myöhemmin)
oli, joll'en lue Carl von Rosenia ja paria muoto-
kuvaa, minulle odottamattoman huono. - Lään-
ko sinulta kirjeen Enköpingsiin? Mitenkä
olet voinut, mitä tehnyt? Voi kerr sinä oli-
sit minun kanssani! Silloin jotain hyö-

tyisin matkastani. Nyt elän sisäkkisesti ja
ulkonaisesti paljasta ravintolaelämästä. —
Ruotsissa enme nyt näytä enää viipyvän
kuin muutamia päiviä. Ylihuomenna
viiheistään lähdemme Etköpingiin, josta
epäilemättä heti takaisin ja täällä
seuraavana päivänä junalla Malmöä
ja Kyöpenhaminaa kohti. Sinne nyt me-
nemme ensin, kun ei sopivia laivoja kul-
je Saksaan, ja siellä viivymme vähän
pitemmän aikaa. Et voi minulle siis taas
kirjoittaa ennen kun olen ilmoittanut
osotteeni Kyöpenhaminasta! Len teen
heti kun olemme saapuneet sinne. Kai-
paatko minua paljon? Minä olen kai-
vannut sinua paljon enemmän kuin
Suomessa. En kaipaakaan Suomea enkä
ihmisiä siellä, mutta sinua kaipaamaan.
— Nyt hyvästi. Kiylä sinulle Ruotsista
vielä kirjoitan, joll'en muuta niin kaipa-
notervehdykseni. Terveisiä Henrikille, Han-
nalle ja niille muille. Mitenkä on Hen-
rikin näytelmän? Voi hyvin, oma tyttö-
ni ja ikävöittäni! Ruudisi.

V 1/11 87.

Finland . Helsingfors .

1. Lapinlahdenkatu. 1.

Neiti Hilda Asp .

Tukholma, 1 marraskuuta 1887.

Rakas, rakas Hildan!

Tulin juuri Teatterista, jotakin turkimpäi-
väistä operettia katsomasta. Läksin keske-
pois, Stenberg on vielä siellä. On kummos-
toni ollut näinä päivinä haononlainen
ja näytäntö sitä kiusasi. Tuli keskellä
näytöstä mieleeni, kuinka kaukana
sinä olet. Jos tulisin kipeäksi niin en
pääsisi sinun luoksesi, kun on iso,
iso meri välissä. Ja se tunne kiusasi
minua niin ilkeästi että olisin tahtomut-
taancen huutaa sinua, jos se olisi aut-
tanut. Lain sen sitten pois, mutta en
tahtomut enää viipyä Teatterissa, kun
tunsin siellä vaan pahan pahenevan.
Kadulle päästyäni olinkin taas jo

verrattain tyyni ja raukallinen. Anni oli
että kanssamme oli kolmantena eräs suo-
malainen, joka asuu tässä samassa hotellissa,
muuten en olisi kenties päässytkään lähte-
mään. Stenberg ei näet uskalla juuri yksin
noin oleksia. Mutta näin pääsin aja-
tuksiini ja siten sinun luoksesi rauhaan.
Nyt on taas kaikki hyvin. Ja tällä kes-
taa saan lopettaa tähän, sillä Sten-
berg & Co kuuluu tulevan postaita.

21. Nyt olen yksin Tukholmassa. Stenberg
läksi illalla Enköpingiin, tulee tänään
jo takaisin, ja minä jäin tänne siksi
aikaa. Illalla tapasin erään ylioppi-
lastoverinkin täällä, suomalaisen, B. Stenijä,
(joka muuten juuri nyt taas tuli luokseni)
ja hänen kanssaan vietin illan Bernsin
salongissa. Hän toi sisarensa Vesterlundin
luo ja lähtee tänä iltana laivassa Suo-
meen takaisin. Mutta minä minä se
lähdän yhä kauvemmas Suomesta. Tästä
iltana meidän pitäisi lähteä klo $\frac{1}{2}$ 7. Huo-
menna olemme sille melkein samaan

aikaan Köpenhaminassa. Tukholmasta olen nyt nähnytkin jotenkin tarpeeksi. Jos kauvemmin viipyisin täällä, niin koettaisin tehdä tuttavuutta tšekäläisten ihmisten kanssa, muuten en pääsisi Tukholman elämää sen paremmin tuntemaan kuin jo tunnen — ulkokuoren. Erään Tukholman suuruuden kanssa tänään haastelin, mut en sano kenien. Mies se oli ja ennen näkemättömäni ja sen suuruus ei yhtään vähentynyt kun hänet näin, päin vastoin. Et arvaa kuka hän oli, vaikka sanon että hänen kirjoitustulkinsa oli Aug. Comten ^{rintakuva} kuvapalsaan alla. Hän oli hyvin ihastuttava mies.

— Hyvällä huumorilla muuten olen ja aijon iloisella mielellä kulkea huomenna Juntinrauman yli. Joll'ei Vesterlund anna mitään erityisempia määräyksiä, niin lähdemme luultavasti jo ennen joulua Pariisiin ja Ranskaan. Sen paratuisissa Touraine-maakunnassa aijomme viettää osan ensi kevättä, alkukevään.

Minä olen ostanut ranskalaisen "Mäster-
skapsystemin" ja Parloövin (hyvän) ja
saksalaisen parloövin. Kun ma nyt ne
osaan niin olen "mestari". Enköpingistä
odotan sinulta kirjettä iltapuolla. Siksi
jätän tämän nyt, Glenijkin tuossa puhuu
koiran pennuista. Menemme aamiaiselle.
Adieu, ma chère! — — — — —
Stenberg on tullut. Minkuin tiesin, ei Ves-
terlund hänelle mitään erityistä tiennyt,
pieniä määräyksiä antoi. Mutta parasta
olinpaikaksi Talven yli sanoi hän Rivi-
eran (Välimeren rantaman Genuan ja
Chizzan välillä). Ehto, olisin tuon minäkin
osanut neuvoa. Mutta siitä olen patentti-
että parin kolmen kuukauden päästä
nyt saan katsella Välimeren laineita.
Se on hauskaa se, sillä Välimerellä olen
aina ehti ihailut, pienestä pitäen.
Ja unissani olen joskus projektinut sen
jinnalla, joka on silloin ollut peilikirkas
ja silmä, mutta kuitenkin lainehtinut.
"Huraa me pois, huraa!"
Ja vaikka ma olisin kaukana

Kuin olen minä likelläsi,
Kun Välimeren laine se loistaa mulle
Kuin hohde sun silmästäsi.

Ja taas tuli runo. Mutta luonnollisesti emme
vielä tänään lähde Tukholmasta, tietysti
Helsing on väsynyt Enköpingsin matkasta.
Mutta huomenna sille. Ja ensi kirje, jon-
ka minulla saat, se tulee sieltä suuresta
kauppasatamasta, jonka luona se Avio-
laiva ennen ilmaan lensi. Minä pelkään
pahasti että me tulemme kulkemaan
koko Euroopan ympäri paikasta toiseen
kuin Jeerusalemin suutarit, että missä
sinun kirjeesi minut tavannevat. Mutta
kyllä sinun sentään pitää minulle
aina kirjoittaa, kun tiedät adressini.
Kuin, se Matti Kurikan viisaus esiin! Si-
nähan voit kirjoittaa minulle nytkin jo
Köpenhaminaan, Poste restante'lla. Koska
se käy Dresdeniin, niin käynee se Köpen-
haminaanakin. Mikä on muuten sen viisaan
miehen adressi, Matti Kurikan? Voisitko
hankkia sen minulle? - Minun partani
leikkasivat täällä tänään niin rumaksi
että tuskin sinäkään enää sitä kauniina

jätäisit. Olen kuin Eerik XIV paaston aikana.
Niin että kyllä sen nyt täytyy vähän kasvaa
ennen kun menen valokuvaajan luo. Mutta
kuuluvalhan ne Köpenhaminan valokuvaajat
ottaneen kuvia Venäjän Keisarikseen, niin
ehkä ne osaavat ottaa minustakin.

"Ja kirjan kulta kirjoitti mulle,

Toisesta jätävästä,

Eikä se ollut erokirja

Vaan oli ikävästä." -

Ja kyllä se kesti ja kyllä se kesti,

Mut pian sen sentään loppu,

Kun paras on päättää ajoissa

Ennen kun tulee hoppu.

(Kirjoitettu päivällis-uni-ajan viimeisellä hetkellä
vuonna 7.) Sinulta en ole vielä saanut kirjettä.
Ja joll'eiivät ne Enköpingslä lähelä, niin minä
olin passi, kun en pyytänyt Stenbergiä tuomaan
vaan luotin enemmän kirjekorttiin. Olen sinun
alamainen palvelijasi ja rakastettuasi ja sulhosi.
Ruudi

Lain sinun kirjeesi. Kuinka sinä olet
hyvä, Hilda! Tunsin niin sinut kirjessasi
ja se lämmitti minua niin suuresti. Kirjoita
minulle pian taas, mutta kirjoita kuitenkin
vielä osotteella: Stockholm, Poste restante. Voi-
lla niin että emme ^{ilmoita} ^{sovellemi} ^{adressi} lähdekään vielä ^{meidän}
Oletko saanut minulta ollenkaan kirjeitä?
Kaksi huonoa pätkeä olen kirjoittanut.
En ehdi enempää. Mutta sinun olen ja sinua
rakastan. Ruusdisi.

UNION POSTALE UNIVERSELLE

SUÈDE

BREFKORT

(CARTE POSTALE)

4/11 87
Till (à)

Neiti Hilda Asp

Adressatens bostad: {

1. Lapinlahdenkatu. 1.

Adresse du destinataire: {

Bestämmelseorten: {

Helsingfors

Lieu de destination: {

Adresslandet: {

Finland.

Pays de destination: {

Tukholma 4 marrask. 87.

R. U. Tänä iltana kuitenkin
jo lähdemme. Huomenna Köpenha-
minassa — tahi Saksassa. Nyt näet
on tuuma sillä lailla, että emme
viivy paljon missään sen pitimäl-
tä, vaan menemme suoraan Rivie-
raan. Kenties siellä olemme kah-
den viikon päästä. En tiedä var-
moja vielä tiestä, luultavasti kul-
jemme via (Berlin) München. Lähe-
lä kirjoit nyt jo vaan adressilla:
La France, Mentone, Poste restante.
Sihen kaupunkiin asetumme. Mah-
dollisesti olemme siellä jo viikon
päästä, mahdollisesti kuukauden.
Jos viivymme jossain kauvemmin,
niin ilmoitan. Matkan varrella
kyllä kirjoitan. Terveisiä kai-
kille. Ja voi itse hyvää!
R. U.

5/11 87

Finland

Via Stockholm

Neiti Hilda Asp.

1. Lapinlahdenkatu 1.

Helpingfors
ANK 107

Lahden Kopenhami =
nasta sunnuntaina
jo klo 7, 20.

5 p. marrask. 87. klo $\frac{1}{2}$ 1.

Oma Hildani!

Tätä sinulle vaan tahdon kirjoittaa ja sanoa
että elä sinä huole yksin ikävoivasi. Kyllä
minäkin muistan sinua kaiken aikaa ja koetan
kaipaustella lumota sinua luokseni. Ja viime
kirjeeni oli surullisempi kuin se kenties nähti.
— Mitä en puhunut sinä ilta. Arvaa minä Tätä
kirjoitan? Keskeellä Juntinvauman selkää,
laivan yläkannella. Vettä ja taivasta on
joka haaralla, kolme Toiskon saarta vaan
kaukaa haamoittaa. Ja tummin ~~parin~~ päästä
olen Köpenhaminassa. Aatteles, Tästä alkaa,
tuolta taivaavannasta, suuri Atlantin selkä!
Kyllä meri on mahtava. Nyt ei käy juuri
laineita, mutta sen suuri avaruus vaikuttaa
kuilontakin. Ja purjelaivat siellä täällä Tai-
vaavannalla ovat kuin koko maailman hil-
jainen, iäinen kulku. Kumpi sinä olisit kanssa-
ni! Mutta kerran kuljemme yhdessäkin Tällä
lailla. — Koko yön olen kulkenut junassa, halki
Etelä-Ruotsin. Ja väsyksissä huittavasti olen

Köpenhaminaan tultua kyt ei se vielä tunnu,
sillä kyllä yllä Enemmän ajan sentään nu-
kuin. — Kyt juuri nousee ^{meren} sumusta näkyviin
kirkkoonni, ja toinen ja kolmas. Luultavasti
se on Köpenhaminaa. Ja rakennuksia rupee
myös jo nousemaan. Ja puojä- ja höyrylaivoja
näkyä joka haavalla, minne vaan katsoo, suu-
ria kauniita kolminastoisia ja pieniä juutini-
rauman pöytä. Ja kalalokit lentelivät vin-
kuen laivamme perässä, valmiina iskemään
kinni, jos jolakin lipahdaisi vaaktoovaan
koliveteen. Köpenhamina kohoaa yhä enem-
män, niin kuin nousisi merestä. Laivankansi-
on täynnä käveleviä, hattupäitä herroja. —
Hyvästi kaupunkiin asti! Hyvästi, Hildani!

(Klo $\frac{1}{2}$ 6 i. p.) Väsyksissä! Hotel Kung Oskarissa
olemme ja sinua kaipaam kovasti. Meillä olisi
niin hyvä olla tässäkin hotellissa / Uudet siistit
huoneet / Rauhassa kaikilla! Kun kuljin aa-
mupuolla läpi Skoonen, ajattelin Ernst Ahl-
grenia ja olisin niin mielelläni Tahtonut tietää
millä paikoilla hän siellä asuu ja on asunut.

Kylläkin äskän Politikenista että rouva Viktoria
Benedictsson on tullut kaupunkiin. Näkisin
häntä niin mielelläni. Samoin oli päivän
Politikeniissa että Aug. Strindberg tulee tänään
kaupunkiin. Hänkin! Kun olisin yksin tahi
vielä enemmän sinun kanssasi koettaisin
nähdä heitä kumpoakin, edes näkemältä vaan.
Kyllä se ei käy laatuun. Stenberg ei tietysti vä-
litä semmoisista eikä häneltä saa aikaa heitä
nähdäkseeni. Etkö, parasta kai se onkin. Odottaa.
Mitä hyödyttää heitä näkeminen. Kun olisi
itse edes jotain, jotain tehnyt. Sina pelkääät että
minä tällä matkalla niin menen "sinun edellesi".
Ei huule. Tämä matka tulee olemaan hyvin
ulkopuolinen. En saa aikaa mihinkään. Sen
vuoksi toimitin senkin että lähdemme niin
suoraan Rivieraan (Minä sen toimitin). Sillä
siellä tahdon että asutemme vakinaiseen
perheasuntoon pitemmäksi aikaa ja koetan
saada häneltä jotain tehdyksiinkin. Sitten
taas muu matka (Itäaliaan, Pariisiin j. n. e.)
saa olla tällaista ulkonaista vakoalemis-
matkaa. — Strindberg parka, kun on saanut
erota vaimostaan! Kun ajattelen sinua ja minua
niin tunnen kuinka sääliävä hän on. "Mies
viraton on kolihaltioitten hylky." — Köpenha-
mina on oikea salamakaupunki. Niin kuin
höyrylaivojen savusta mustunut, likainen
ja ^{gymnastika} ~~väärä~~ ^{gymnastika} ~~matkustaminen~~. Ei Tukholman viistelyttä,

4.

mutta intressantimpi, suurenmoisempi. Ihmi-
set toista lajia kuin Ruotsissa, pienempää,
saksalaisempaa rotua. Taitaisi olla opittava
kaupunki, omituksen kirjavan kotoisella se kai-
kessa vihinässään tuntuu. Epäilemättä pa-
laamme tämän kautta. Nyt lähdenne
luultavasti jo ylihuomenna. Hamburgista
ilmoitan sinulle, voitko kirjoittaa minulle
Müncheniin. Nyt panen vähän pitkäkseni.
Stenberg nukkuu, huoneemme eivät ole edes
rinnan. St. pelkää että ^{olisi} tulisi kipeäksi keu-
istuin täällä ajatuksissani (sinua ja Strindb.
Benedict - ajattelin) enkä huolinut ohuesta.
Hän on kova bierin juoja. Sinua muistalon
lepään! Rakkaani! — (Klo 10:) En näytä
saavan sinulta kirjettä ennen kuin Mentonessa
(Olethan saanut kortini? Addressi: Mentone (Ranska)
Poste restante). Menemme Hamburgista luulta.
vasti suoraan Frankfurt am Mainin, Baselin, Milanon
Genuan kautta. Ja parempi se onkin. Takatu-
lossa, on ollut puke, kuljemme Floakiasta Müncheniin
kautta Pariisiin. Se ~~riippuu~~ ^{on} kuitenkin tulevia huo-
lia, se. Tämän kuin puolivälin paikoilla kai
olemme Mentonessa. Siellä näen sitten pian
kuinka kauvan tämä matka tulee kestämään,
toko keväisiin. Se riippuu siitä rupeeko Sten-
berg olemaan asemillaan. Joll'ei niin en viitsi
hänen kanssaan vuosikautta kuljeksia. Ranskan
kielen tahdon ainakin saada palkaksesi. Utelias
olen näkemään Rivieran rantamia. Keskihuo-
meen ei luultavasti tule kirjoitelluksi ennen kuin
sieltä. Ja ainoaksi päiväkirjakseni tulee kir=

5.
jeeni sinulle. Ja eiköhän siitä tulokkin tarpeeksi
tarkka. Hampurista toivon voivani kirjoittaa
lisää. Hyvää yötä, rakas, armas Hilda. Jos nä-
kisit sydämeeni joka sopukkaan, silittäisit
varmaan säälillä pääläni, kenties itkisikin ky-
meleen, mutta kuitenkin minua rakastaisit. Sillä
sieheni on avoinna polvillaan sinun edessäsi.
Voi hyvin! Ruumdisi.

6 p. klo $\frac{1}{2}$ 3.

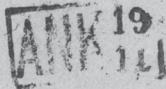
En ole saanut tätä vielä lähtemään.
Olemme kuljeksineet kaupungilla, olleet m. m. Tor-
valdseinin museossa. Aamulla klo 9 lähdemme
Hampuriin ja sieltä niin pian kuin mukavasti
pääsemme Hannover - Kassel - Frankfurt a. M. -
Basel - Milano - Genua - tieltä perille. Sen
aikaan saan nyt lukea sinun ensi kirjoitteesi vaan,
ja hyvä on sekin. Terveisiä kaikille. Joko
Henrikin kaula on terve? Panen hänelle
yhdessä reseptin, jos Elfbrandt siitä saanee
selvää. Se on Vesterlundin, enkä voi nyt
lukea oikein käsialaa. - Ja voitko sinä hyvin?
Sinun oma sulhosi Ruumdi.

Ja muuten on täällä sateellista ja ikävää.

Finlande .

Via St.

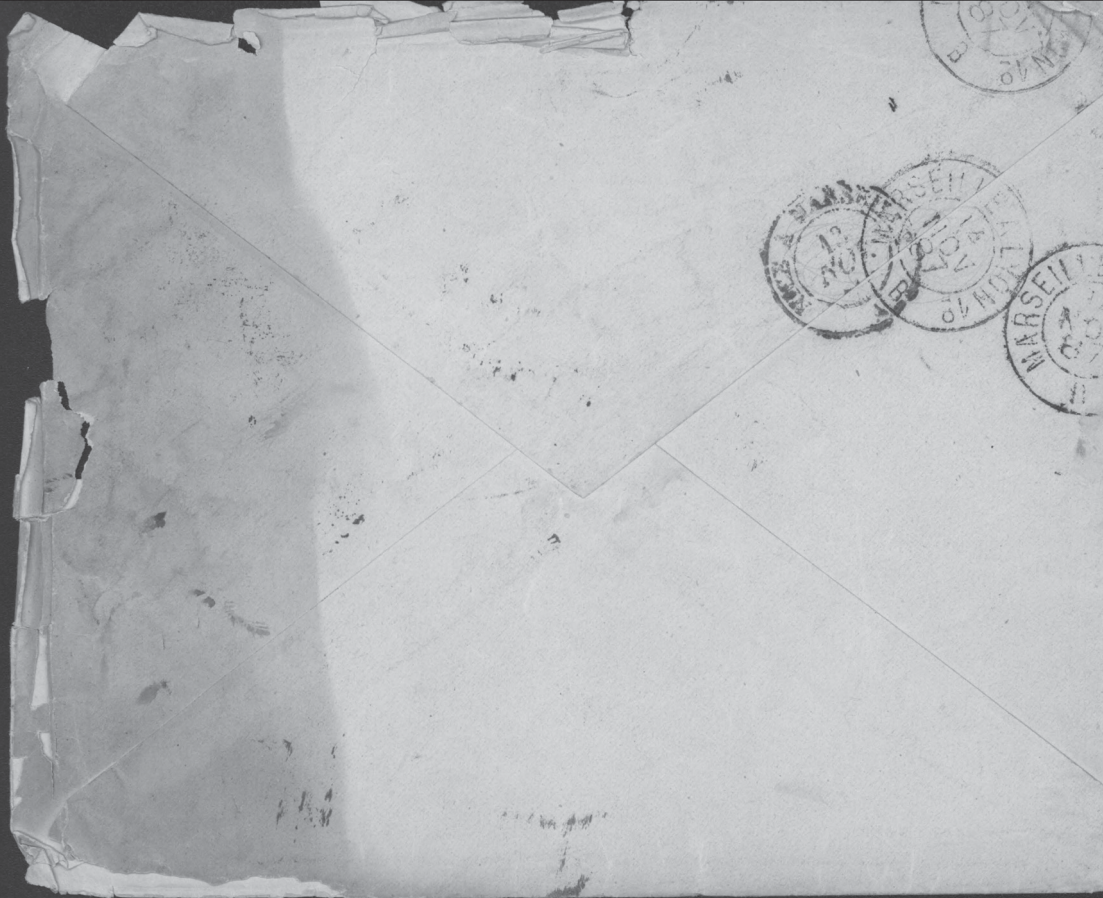
87.
(13/11)

Neiti Hilda Asp .

1. Lapinlahdenkatu. 1.

Helsinki .

MARSEILLE
12 DEC 1944

MARSEILLE
12 DEC 1944
MARSEILLE
12 DEC 1944

13 p. marraskuuta 1887.

Anna Hildani!

Vuikko jo on siitä kun sinulle vii-
meksi kirjoitin. Silloin olin vielä
siellä pohjolassa, mutta arvaappa
missä nyt olen? - Stizzassa, kaukana
eteläisen Välimeren rannalla, ihan
oudossa maailmassa, palmujen ja
orangien maassa. Ja vihantaa täällä
on, aurinko polttaa kuumasti kuin
meillä kesän aikaan, vaikka illat ovat
vileät, ja ihmiset kulkevat kesäpu-
vissa ja päiväsenvarjoissa. Ja
minä, minä olen kuin "vieras isäini
maalla". Ilman-alan vaihos on vai-
kuttanut omituisesti mielialaan. Tun-
tuu melkein kuin joskus keväällä, niin

kuin kaipaisi jotain, pyrkisi jonnekin,
mutta olisi sidottuna, niin että mielen
täyttää raukaiseva surumielisyys. Me
pohjoismaalaiset, emme me osaa iloita.
Ja sitten jää meille vaan työ lohdutuk-
seksi, työ jota teemme niin kuin härkä
vetää auraa, yksitoikkoisesti ja jonotta-
malla. Ja sitten härälläkin täytyy kanssa
olla aina piiska takana, muuten se
seisoo laiskana ja märehtii. Ja aina
sama vakava, surumielinen katse, joka
on ilmaisevinaan syvämielisyyttä, mutta
lähtee tyhjyydestä. - Nün, minä olen
pessimisti täällä, ainakin tällä kertaa;
sillä täällä ^{tuntuu} ~~näkee~~ niin oman turhuutensa
ja verettömyytensä. Nizzassa on näet
etelässä ja suuressa maailmassa yht'
aikaa. Kun tulimme Genovaan, näkyi
heti erotus etelän ja pohjan välillä, oli
ihan kuin toisessa maailmassa. Laksos
on kuin Suomessa, täällä ei enää. Ja
Nizza on sitä paitsi pieni Pariisi, täynnä
kaiken maailman ihmisiä. Väkiluvultaan

se ei ole kuin tuon suurempi Helsinki,
mutta huoneellaan se on suuri kaupunki.
Ja hieno ja kaunis. Täällä on Avenue (de
la Gare), jonka verlaista tuskin on muualla
kuin Pariisissa ja rantabulevardi jonka
verlaista tuskin on koko Euroopassa me-
illä(?). Kaunis Valtameri aukee siitä löy-
dissä loistossaan, valkkyvässä ja sinisessä.
Se ei ole sininen kuin meillä esim. Itämeri,
se on sinisempi, viherlävää sinistä. Ja
aurinko hohtaa yli meren ja valkeiden
huonevien niin että silmiä häikäisee.
Promenaadin vieressä on uimahuoneet,
ei semmoiset kuin meillä, vaan avoimet
virvoitusmyymälät, pienine ruisruiskoi-
puihin rantahiekalla. Itse uimapaikka
on avoin ranta, jossa saavat uida niin
naiset kuin miehetkin kaikkien silmien
edessä. Ja kaupungin Toisella puolella
on kukkula kukkulan vieressä viherjäu-
sine palmu-, poppeli-, syresssi-metsineen
ja jyrkkine kalliohuippuisineen. Sanalla
sanoen, täällä on kaunista. Mutta
isoon aikaan en ole kuitenkaan ollut

nin tyytymättömän itseeni kuin täällä.
Ikävä kenties myös on syynä siihen.
Ja lisäksi tulee se että tietää ei voi-
vansa ottaa osaa oikein tähän elä-
mään. Ei osaa kieltä eikä ole siksi
vapaa eikä rikas eikä vaatteissa.
Kaikki tyyntä. Ja luonto vielä panee
oman luonnon kapinoimaan ja seka-
sortoon. Ehkä tästä tulee parempaa
kun on jorkun päivän täällä ollut.

— Asumme eräässä hotellissa eli "pen-
sionissa", niin kuin niitä myös näytään
nimittettävän, kun on inackordeerattuna.
Tässä ei ole vieraita kuin muutama
henki, yksi ranskalainen nainen (naiti?)
ja herra, englantilainen missi erittäin
kauniin veljentyttärensä (?) kanssa, eräs
saksalainen pariskunta ja pari herraa,
siinä kaikki muut. Heidän kanssaan
emme ole tulleet tekemisiin emmekä
luultavasti tule, kun emme osaa
kieltä. Stenberg on vielä huonompi rans-
kalainen kuin minä. Luulen että hän
täällä viikdykkään muuta kuin Runkan-

"juuri tui. kukaan, onalasia herttua."

den päivät. Ennenköhän sitten men-
tti Italiassa käytyämme - olemaan Vie-
niin ja Müncheniin talvea. En uskalla
nyt ennustaa matkan tuloksista mitään,
kun olen niin tyytymättömällä mielellä.
Luulen että haluaisin - lapsellista
kyllä - itkeä, mutta itkeä sinun sylisi
sisuni puhtaaksi. Sinun läsnäolosi
kyllä minut rauhoittaisi ja miehistäyt-
si taas. - Mutta jos puhun semmoisis-
ta tulee pian iso ikävä. Parempi
on ilmoittaa että aion rakastua
täällä johonkin hyvin kauniiseen
ranskalaiseen, tai vaikkapa italiai-
laiseen, täällä on paljon semmoi-
sia. Ja sitte elän täällä Nizzassa
oikeata karnevaalielämää ensi karne-
vaaliin asti. Ja sitte lähdän pois ja
sanon hyvästi - enkä vilksi enempää.
- Sinulta en ole vieläkaan saanut
muuta kuin yhden kirjeen, Tukholmaan.
Emme poikenneet Mentonessa, mutta
jos sinne olet kirjoittanut, saan ne
tänne. Nykyinen adressini on:

Nice (Ranska), Hôtel du Midi. Mieleni
on tehnyt sinulle Telegrafeeraamaan
adressiani, mutta raha on voittanut.
Toivottavasti kirjoitat Mentoneen täll'
aika a. - Vaatteet olen ostanut, antanut
narrata itseäni helpolla ja sopimatto-
malla tavalla. Pariisissa olen vii-
saampi, ja hankin jos mahdollista rik-
omia rahoja sen verta. Hattu on minulla
kuitenkin nytkin jo fiini, maksoi 14 fr. -
Minä luulen että minä pian kyllästy-
matkustelemiseen. Ihmiset ovat kaik-
kialla ihan samantlaisia ja itse
pysyy ihan samantlaisena. Mitä on
sitte näkemistä? Työnäisen konstissa-
kaan ei minulla ole mitään oppimista
niitä ranskalaisilta, jotka täällä olen
nähty, joll'ei kenties että on terveellistä
syödessä puhua hyvin paljon. Mutta
ahhah, kuinka sitä matkoilla oppii!
Kun minä nyt olen kulkenut ja nähnyt
lävitsensä kaikki Euroopan maat ja
suuret kaupungit ja tulen takaisin
Suomeen, niin kyllä minä olen viisas.

En Suomen Tyhmiä sille näekään. Ja re-
septi ho! Joutenkin sille asetun ja
rupkeen tekemään työtä, jollain oppi-
akseni. Ehk'et usko sitä väsauttaa, mutta
enempää en ole täällä oppinut vielä
kuin sen. Nyt minun on ikävä sinua!
Siellä en tarvitsisi sitäkään tuntea.
(Ai, ai, apropos; sano Henrikille) sitä
vime reseptistä että jos hän on ru-
vennut käyttämään lähettämäni
reseptiä, niin lakatkoon. Se ei ole
oikea ihan, väärin kirjoitettu.) Kyllä
minä Ranskaa kanssa tahdon koel-
taa lukea. Sinun kirjeitäni aion
myös lukea, kun niitä tulee, mutta
kuinka kauvan saan odottaa?
Minäpä en kirjoitakaan tällä kertaa
enempää. En saa taas aikaa enää.
Tahloisin kirjeeni loppuun vielä littää
rakkaan, tulisen syleilyn, jos voisin.
Oikeastaan minussa on vähä naista.
Minä usein ajattelen sinua, niin
kuin naisten sanotaan ajattelevan
sulhojaan: ainoaksi elämäkseen.

Mutta sinä onkin tarpeeksi: kun on
sitä elämä: jaksaa joka tapauk-
sessa elää. Hyvästi! Olen sinun
oma sulhosi.
Ruudi.

Terveisiä kaikille. Mitä
Henrikin kanssa on?²

19/11 87 Nizza

Mademoiselle Hilda Asp.

Tampere

Finlande

Via St. Petersbourg

Nice le 19 novembre 1887.

Ama Hildani!

Tänään vihdoin sain kirjeesi,
toisen koko matkalla. Se tuli Men-
tonesta tänne ja hyvin pitkä se
myös oli. Se tuli hyvään aikaan
lohduttamaan läällä ikävässä,
joka on tuntunut kahta kovemmin
sen vuoksi että meillä on ollut sa-
teellista tänään jo kolmas päi-
vä. Tataa niin kuin saavista,
niin että saa olla sisällä. Ja
kun edes voisi jotain tehdä, mutta
kukaan ei ole yksinään eikä rauhassa.
Niin että koko elämä rupee kii-
saamaan hermostoa. Sinun kir-
jeesi luettuani tuli ikävä mel-
kein vielä suuremmaksi, mutta

hyvä se kuitenkin oli tietysti. Kirjoitan sinulle nyt heti jotain, vaikka Henr. on huoneessa ja puhelee par- aikaa jos jotain. Olemme asuneet tähän asti yhdessä huoneessa, piakkoin pitäisi saataman kaksi. Vähän enemmän toivon silloin saavan rauhaakin. - Ikävää on minulla täällä ollut tähän asti. Vilustuttin itseni matkalla ja sain pahaypskän, niin että ääneni oli kuin Henr.ikin ääni siellä. Ja tiedäthän kuinka minä tulen pian levottomaksi, ja niin tulinkin nyt. Näin kaukana! Nyt se jo on ohi, että tiedät. Kaikkeksi onneksi (minun humoörilleni etup.) asui tässä samassa talossa eräs naislääkärimies ja hän on hyvin ystävällinen, niin että oikein hauska. Näm. että nyt on kaikki hyvin. Enkä minä tule enää koko matkalla kipeäksi, sillä tiedän olla varovainen. Piakkoin kuuluu täälläkin tulevan kauniit ilmat. Nyt on vielä sade- aikaa, mutta sitte tulee niin kauniit il-

mat (sanolaan), kukkia j. n. e. Ei tule
veden tippaa viikkokausiin. Epäilen sen-
tään tokko saan täällä matkalla paljo
mitään lehtyä. Olen niin kykenemätön
työhön että tarvitsen oman rauhan ja
vapauden. Kenties kuitenkin opin ranskai-
kielen, jinkin ymmärtämään. Oikeassa
olet, että Saksassa olisi työalani. Mutta
mitä tehdä, saa tyytyä. Niin kuin
sanoin tulee tämä matka olemaan va-
koomiomatka vaan, ei muuta. Kenties hy-
vinkin turha. Laan sitte koettaa ottaa
lakaisin hukattujen vuosien työtä. Ter-
veyteni luulen tällä matkalla vahvistu-
van ja onhan sekin hyvä. Ja sitte
ensi vuoden lopussa (1889 alussa) pa-
nemme toimeen Helsingistä oman 3-päi-
väisen lehden, kustannusfirman j. n. e. Le-
ro, sinä ja minä. Olen siitä jo Stenbergille
kin puhunut ja hän lupaa osaltaan
auttaa. Mutta sitä ennen täytyy Elinan
surman olla valmis, ainakin sen. - En
ole vielä käynyt valokuvaajan luona, en
voi mennä ennen kun Stenberg saa kotoa

rahaa. Oma satamarkkainen olisi täällä
erittäin hyvä olemassa. Nyt on kovin riip-
puvainen. Mutta hyväkään näinkin. - Tun-
tune niin onituiselta kuulla sinun puhuvan
toistaksi. Sina voitkin saada jolain aikaa.
Minä sitä vastaan -! Mutta saa kuitenkin
nähdä. Kun mä saan onon huoneen, olen
aikaa, joll'en saa sanon että "lähdetään
sitte kolia". Muuten luvon että tule-
me joko huhti tai toukokuussa. Pikem-
min ennemmin kuin myöhemmin. Nyt
lopetan tällä kertaa. En tule sinulle
pitkiä kirjoita kirjoittamaankaan. Olen
kun olen hidas kirjoittamaan kulutan oi-
vuun niin paljon aikaa että yhteen kirjo-
teen menee melkein koko aika mitä kauni-
na päivänä olen vapaa päivällä. Samalla taas
en voi mitään joll'en nouse aikasemmin ylös
kuin 11. josta tähän asti ei vielä olisi ollut
praktill. hyötyä, kun olemme asuneet yhdessä.
Minulla on myös vähän aikaa, mutta jos tahdot
jotain tehdä, niin se supistuu ihmellisen lyhyen
se koko päivän aika. Mutta jos kirjoitani ovat
lyhyitä, ei rakkauteni ole niitä pienempi. Täällä
olen nähnyt paljon kauniita tyttöjä, onpa jokapäi-
väisenä seuranaikin yksi erinomaisen kaunis,
mutta en ole voinut rakastua (tai ihastua) kukaan.
Olen sitä itsekin ihmetellyt, ~~vaikka~~ ei se ihme ole.
Sinua vaan rakastan. Ruudiss.

26/11 87.

Neiti Hilda Asp.

Pellavatehdas. Tampere.

Finlande. Via St. Petersbourg.

Nizza 26 marrask. 1887.

Hei 12. p. Herra! Herra! Herra!
Herra! Herra! Herra!
Herra! Herra! Herra!
Herra! Herra! Herra!

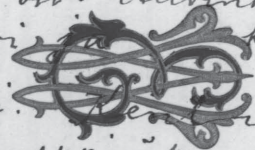
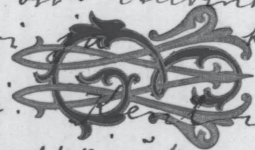
Hilda Kullani!

Tänään näyttää tulevan ensimmäinen kaunis päivä pitkästä aikaa (aurinko ei ole vielä noussut, on hämävä, että tuskin näen akkunan luona kirjoittaa, mutta taivas näyttää olevan ihan pilvetön ja sininen), niin että minäkin pitkästä aikaa voin kullalle kirjoittaa. Tuntuu niin kuin olisi viikko kausia siitä kun viimeksi kirjoitin. En muista koska se oli, mutta sinun viime kirjeesi jälkeen se oli. Olen odotellut mutta kirjettä, mutta eipä sitä ole kuulunut, joll'ei nyt tänään aamuissa postissa tule. Vaikka eihän ole ihme joll'ei ole ennen tulutkaan, et ole laimin tettä oikein adressiamikaan. Mutta ei myöskään ole ihme ett'en minä ole akkeraamini täällä kirjoittanut, sillä mitä olisin

Florenz sitä vastaan Italian taiteen
vanha pesä, siellä olisi jotain oppimista.
Ranskaa olen täällä hieskellut joka päi-
vä, vaikk' en ole suurin edistynyt. Minulla on
vähän huonot opettajat (tuo tohtoritar ja eräs
hva Valström) ja itse olen ollut vetelä. Hse
elämä tässä pensionissa on muuten min ~~Hyvin~~
~~va~~ kuin voi toivoa, se on rauhallista ja yk-
sinkerlaista, mutta samalla on kylliksi seuraa.
Olen tutustunut tässä erääseen 29 vanhaan
tanskalais-englantilais-amerikkalaiseen Edv.
de Valströmiin, joka tuttavuus on erittäin
intresantti. Hän on ikäänsä nähden tavatto-
masti eläköstänut, osaa melkein kaikki Eu-
roopan kielet (lukee minun kansani Suomea),
tuntee Euroopan kirjallisuuden monessa suh-
teen paljon paremmin kuin minä (ei kirjallisuus-
historioista vaan itse lähteistä) ^{jon melk. auktor. musiikki} ~~seuraa sosiologi-~~
ta kysymystä ja on kuitenkin kokonaan prak-
tillinen mies ja viraltaan - insinööri. Sanalla
sanoen hän on mies jostakalaista ei voisi ajatella
sinne Suomeen, mies joka on yhä hyvin koto-
naan jokaisessa Euroopan kaupungissa ja jokai-
sessa tiedon haarassa (on lukenut perusteelli-
sesti m. m. latinaa, kreikkaa, filosofiaa). Kaikkein
intresantimmaksi - tekisi mieleni sanoa - tekke-
hänet kuitenkin se että hän par'aikaa on rak-
kausreikkailussa, joka luultavasti päättyy enle-
veringiin ja avioliittoon - ja hyvin pian - ja jossa
minä (ja nyt myös Stenberg) olemme uskottuina.

Kenties kerron sinulle siitä toista enemmän,
kun ma nyt näen mitenkä eksploosioni käy.
Luultavasti tapaamme pian miehen nuoren
rouvansa kanssa Florenzissa. - Kirjoita
sinä vaan yhä vielä tänne Kirjaan. Kuka
tietää lähdenmekö ja jos lähdenme niin
läheteletään kirjeet täällä. Etkö läheta minulle
Emigrantkirjall. ? Kun se aika tulee, niin läheta
minulle ne sanomalehdet, joissa Henrikin "Tie-
täjää" arvostellaan, muistatko ? Henrikille en ole
kirjoittanut vielä yhtään. Keski-Puomeen kirjoitin
hyvin vähäpätöisen kirjeen. Eikä täälläkään oi-
keastaan ole mitään kirjoittamista. Varskaan on
että siellä tulee niin paljon uutta jouluksi.
Kunpa tulisi Elinas suomakin, niin voisi ottaa vai-
ka kuinka "murhaavat" kritiikit vastaan "ylhaisella
hymyllä". Täällä kaukaa tuntuu kaikki niin pie-
nettä. Luulisin ett'ei Matti Kurikka voi ajatella
Ailian sa hiettuaan siihen viimeisen korrekteen-
iin. Mutta kukas niiden kirjailijoiden voi tähtäi!
- Ai, läheta sinulle tässä kaksi arpajaislippua,
jotka ostin Tukholmassa ihaillessani Jul. Kronbergin
taulua, joka myös oli voittona. Tilaappa sinä Ruotsista
"Åkerbruksskol. lotteriet vinstillt" (sen pitäisi olla
jo ilmestynyt) ja katso onko voittoa kummalllekkaan
lipulle. Istii toisen sinun toisen omaan nimeesi ja aat-
telii että sinun on se joka voittaa. - Posti tuli, mutta
sinulta ei mitään. Ikinä minäkin jo lopetan. Oletko
terve ? Mina olen jo ihan. Arvanko jo paistaa ja tuopi.
terveisiä sinulta. Tuokoon se sinulle jälleen minulta!
Ja kertokoon että täällä muistaa ja kaipaa si-
meä sinun oma Ruudisi.

Runsaat terveiset kaikille siellä kolonasi!

kirjoittanut kauniita kuin surullisia valitusvirsiä näinä sade-
sina päivinä. Pelkään että ilmakein jo olen kirjoitellut lähettänit
sinulle liian surullista ja suurentanut ikävääsi. Sillä tie-
dätkö mitä on täällä sateellinen päivä? Sataa aamusta iltaan
yhtä päästä ja vielä seuraavana ja senkin seuraavana päi-
vänä aamusta iltaan, jos yöllä vähän lakkaisikin. Mutta tänään
on kaunis päivä ja tiedätkö mitä se täällä on? Surinko pois-
taa kuumasti kuin Suomessa kesällä ja meri ~~on~~ kaupun-
ki hohtaa kuin Ateena mielikuvituksessasi. ~~Sen~~ ries nyt
jo koko sadeaika on ohi ja sitten tulee pelkkää kauniita
päiviä. Mielelläni kuitenkin ottaisin jonkun sadepäivän
pian taas, Stenberg lähtisi mielellämmei täältä pois. Hän on
ollut näinä sadepäivinä huonossa terveydessä ja olemme jo melkein
päätäneet lähteä noin viikon päästä Florenziin. Mutta jos nyt
tulee kauniit ilmat, hyvä vointi, niin —. Sillä minä asuisin mielelläni
min Florenzissa kuin täällä: Nizza on henkisesti ihan tyhjä. Sopii
vaan pelureille ja sairaille, niin kuin koko Riviera kaikessa kauneudessaan.

Kizza 26 marraskuuta 1887.
iltasella.

Minun ja minun
rakas kuttanen myös kuttanen

Oma rakas Hildoni!

Lain juuri äskeri kirjeesi. Se oli
[*"Lass ab zu klagen, Kind, lass ab! niin läm-*
Komm, folge deinem Sterne!
Bald sollst du als beglückte Frau
lynesen aller Leiden;
Komm, folge mir zur Liebesau,
Voll ewig grüner Freuden!
Ich habe nun mein Glück erjagt,
Mich durch die Welt getrieben:
Hab' viel gelitten, viel gewagt,
Und bin dir Treu geblieben!"] *min ja*
rakas,
että vaag,
minun
oma tyt-
toni voi
sellaista kirjoittaa. Mutta kuttaseni, kuin-
ka sinä mahtanut itseäsi siellä rasittaa.
Sin'et saa tehdä työtä niin paljon
että tulet kipeäksi, sin'et saa! Oletko
nyt terve? Minkä vuoksi nouset ylös
klo kuudelta jo, sinun pitää maata
niin paljon ja kauvan kuin nukuttaa

Sinä ehdit tehdä sittenkin päivässä
työtä niin paljon kuin kohtuudella voit
vaatia. Lillä tiedätkö, jos sinä tulet
siellä sairaaksi, niin mitä minä silloin
teen? En ole oma herrani enkä voisi
lähteä luoksesi tulemaan ja miltä
tuntuisi sitte täällä olo? Olen väliin
ajattellut täällä - hyvin itsekkäästi - että
jos tulisin ~~oikein~~ sairaaksi, niin ilmoit-
tais sinulle ja sinä tulisit tänne.
Mutta mitä jos kävisi päin vastoin?
Se sinun joka tapauksessa täytyy lupata
minulle että ilmoitat minulle jos tulet
sairaaksi. Teethän sen, Hildani? - Tuo
runo tuli sinne alkun sillä lailla että
oli kädessäni Lennan runot (Valströmin) ja
etsin sieltä sopivaa sinulle sanoaksesi, mutta
ne ovat kaikki surumielisiä, nuo säkeet kirjoitin,
ehkä ne vähän lohduttavat. Muistuttavat sinua
ajattelemaan kevättä ja tulevaisuutta eikä
nykyhetkeä; tahi molempia mutta ilolla. Näethän
pian kuluu talvi, ennen kun huomaatkaan.
Ja sitte olen minä Suomessa. Kun vaan minun-
takin tulisi jolain tehdyksi! Mutta olen ruvennut
uskomään että tämä matka on minulle hyödyksi,
vaikk'en tekisi täällä mitään. Nykyajan ihmisen
ainakin nykyajan kirjailijan, täytyy osata pitää
koko suurta Eurooppaa yhtä tutuna alana kuin

pienellä isänmaataan luonne. Ja siihen suun-
taan opettaa tämäkin matka. Ehkäpä täällä
opin kielikin vähän. Minäkö opettaisin sinulle
ranskaa! Tiedätkö minun on hyvin vaikea oppia
vieraita kielia. Suomessa jo huomasi, vaikk' en
tahtonut sitä itselläni myöntää, että minulla on
kankaa kieli, joka muistuttaa vähän änkäämistä,
sitten asti kankaa. Siinä ei ole sitä kenties huomaut-
mutta se on yhteydessä aivoorakennuksen, luonteen
kanssa ja on perintö isältä. ^(tyypillisyys) Laman luonteenominais-
suiden tähden ei kykyä kielia oppimaan myöskään ole
kehuttavan suuri. Niin että kyllä sinä tulet aina
olemaan minun mestarini kielissä. - Nyt puhun
raha-asioista. Kyllä minun todella täytyy tunnustaa
että hyvin usein näihin aikoihin, melkein joka päivä,
olen tuntenut raharpuutetta. Stenberg ei ole saanut
kirjettä kotiaan ja on sen vuoksi varovainen kassan-
sa puolesta eikä minulla nyt ole oikeastaan ollenkaan
omaa kassaa. Ja aina tulee jotakin jota tahtoisin yli-
jokapäiväisen tarpeen ja tarmmoistakin jota ei tahtoisin
hänelle sanoa. Kun tarvitsin tohtoria ja lääkkeitä esim.
olin palossa, sillä en olisi tahtonut näyttäytyä niin
sairaalla. Kun minun oikeastaan piti olla terve.
J. n. e. (Ei nyt kuitenkaan tule Stenbergiä itseksikaan)
t. m. s. Hän on hyvin hyvä mies, parempi kuin ^(osaksi) odottakaan.)
Niin että raha kyllä olisi tarpeen. Mutta voitko sinä
lähettää, mistä sinulle se raha tulee? Onhan sinulla
työtä omistajasiakin. Kyllä sinä saat lähettää, jos se
käy niin ett'ei sitä millaan tavalla kärsi, muuten ei. Tie-
tysti sinulla mielelläni otan, kun näen että voin. Mutta
200 on liikaa, sadassakin jo on ylläkyllä. Jos lähetat, niin on
se lähelettävä 100 fr. ^{postin} vekselissä, jonnekkain pankkiin Nizzassa
minun nimeen, ja vakuutetussa (sisäänkirj.) kirjeessä. Uskon
viipyvämme täällä vielä niin kauvan että ehdin sen
saada. Ranskan luville täällä olisi yli koko talvenkin
edullisempaa kuin Haalissa, vaikka täälläkin tahtos olla
vaikea saada opettajaa joka osaisi samalla oikein saksaa,
ruotsista pikimmitään. Ja raharpuute on tässäkin häiritsevä.
Tähän asti olen ottanut vaan ilmaisia tunteja (vaihtamalla) ja ne

ovat sille kanssa sen mukaan. - Hauskaa olisi saada
uusia kirjoja tänne. Lähetän ne aina sille luettuani
takaisin, niin ei tule kuormaakaan. Kenties annat Matin näy-
telmän kuitenkin vielä olla lähettämättä. Suomettaria en
ole saanut nähdäkseen sille kun Suomessa. Stenbergille
piti lähettämän, mutta eipä niitä ole tullut. Mielelläni
ottaisin - en kaikista välittäisi, mutta tiedätkän, ne numerot
joissa on kirjallisuutta, kirkollisuutta, vapaamielisyyttä t. m. s.
Korkeavaa. Eron näyttenumeroon en enää ehdi kirjoittaa,
enkä lähettää. Lää nähdä minkä ohjelman hän julkaisee.
Ihmeellistä kuinka tyhjää todellakin täällä Myyässä on!
ei mitään henkisempää. Niin että sieltä kotimaasta sitä
saan yhä ammentaa ja lainata. Täällä ei ole muuta
kuin kauniista luontoa. Tänäpä (tahi oikeastaan eilen, sillä
tätä kirjoitan jo 27 p. aamulla) ajoimme, niin kuin sanoin, Villa-
francassa, joka on Ranskan merilinnoitus, muuten ihan tyypillinen
Itävaltalainen kylä, - ja maanantaina menemme, jos on kau-
nis ilma, 7-10 pensionilaista ja luultavasti suomalainen
Klingendahl, joka myös on täällä, Myyrytällä höyrylaivalla
Monte Carloon, Monacoon kuuluisaan pelipaikkaan. Loun-
non kausenteen nähden tarjoavat matkat täällä todellakin
niin paljon nautintoa että ei voi sanoa. Bosporus ja Konstanti-
nopolin kauduivat olevan vieläkin kauniimpia, mutta muuten
ei niitä Euroopassa liekkään. En osaa oikein ajatella
että siellä on talvi. Täällä on kylä öillä viileäkö, mutta
villeriäistä kaikki ja päivistä niin kuuma aurinko että
Stenberg käyttää minun sateenvarjoani. Heliotropit j. m. m. kukat,
joita en tunne, kukkivat puutarhassamme ja orangipuu on
hedelmillä, jotka kuuluvat kypsyyvään vasta hyvin myöhään, tam-
mi tai helmikuussa. Hedelmiä täällä muuten saa joka ateria
niin paljon kuin syö. - Nyt lopetan taas. Runsaat terve-
seni kaikille kotolaisillesi. Ja sano äidille että hänen pitää
katsoa että ei sinä saa varittaa itseäsi liaksi eikä sairaa-
tella. Ja että nyt vahvasti! Proosallistahan se on, mutta
tiedätkän kuin proosallinen minä olen. Enkä minä taida
täällä muuttua yhtään, aina vaan olen yhtiöläinen sinua
rakastava Ruedi.

27 p. Aina vaan on kirjeeni vielä lähettämättä.
Tänäpä se kai pääsee lähtemään. Kauniit päivät
täällä nyt ovat. Tulen juuri (klo 4) kävelemästä
meren rannalta ja aurinko paahtoi ihan hikiin,

vaikka palttoolta kuljin. Auringon las-
kiessa tulee kuitenkin äkkiä viileä.
En kuitenkaan luule että Stenberg
enää kauvan tahtoo laalla viipyä.
Kenties sentään pari viikkoa vielä, ken-
ties kauvemmin. Luulen että matkustam-
me heti kun Valström on lähtenyt
(morsiamineen?), mutta sitäpä ei tiedä
vielä V. itsekkään. Jos lähetät rahaa,
niin tee se kuitenkin niin pian kuin
mahdollista, jos lähtisimme piankin.

— Tänään sain kirjeen Henrikiltä.
Käyttlääkär hän olevan tyytyväisellä
mielellä ja kirjeensä tuntui hyvältä.
Minä olen tänään ollut enemmän
ikävällä kuin hauskalla mielellä,
mielälällä jonka tunnen oikeastaan
vanhastaan, mutta joka kuitenkin aina
tuntuu yhtä uudelta ja tekee yhtä
epävarmaksi. Täällä se vaan modifioi-
raantuu ilman-alan mukaan eikä ole
niin painava. Ei se ole vaarallista,
menee pian ohi. Oikein huulet että kyllä
vielä rupeen laalla nauttimaan elämästä
ni. — Emme menneetkään Tänään vielä
Monacoon. Pitäköön hulltavasti. — Hy:

västi, rakastettu Hildan! Voi hyvin!

Puudisi.
30 p. Aina vielä on kirje tässä. Kuules nyt
mitä kerron. Sbergin äiti on saanut halvauksen.
Jos on vaaraa, niin tulemme Suomeen joko heti tai
jouluksi. Muussa tapauksessa: Vströmin rakkaus-
seikkailu on selvinnyt; eilis-iltana lopullisesti. Hän
lähtee 3-5 p:n päästä tyttärensä kanssa (Itaaliaan
Egyptiin?). Ja Sberg & C lähtee mukanaan, samoin
eräs nuori ranskalaishollantilainen pariskunta, myös
tältä hotellista. Me 6 vietimme eilis-illan yhdessä
italalaisessa salongissa ja se oli hauskin ilta
mitä matkallani on ollut. Nuo neljä, vaikka kaikki
ei onnetta, ovat oikeita suuren maailman hert-
laisia ihmisiä, vapaita ja tunteissaan avonaisia.
Kävisi pitkäksi kertoa minkälainen ja kuinka
hauska se ilta oli, mutta minä nautin nyt vielä
sarkomattomasti siitä tunnosta että olen ollut
noiden ihmisten seurassa ja saan vielä olla. V:
strömin rakkausseikkailun kerron sinulle myöhemmin.
Se on ihan elämämainen sekkin, oikea toinen Romeo
ja Julia-juttu. Olen oikein mustasukkainen, en Vströ-
mille vaan hänen morsiamalleen siitä että hän vei
minulta tuon miehen. Hänen seurastaan ja ys-
tävyydeltään olisin nauttinut ja saanutkin nauttia
-joll'ei tuo rakkaus olisi tullut. Nyt vie tuo tyttö
tietysti kaikki ajatukset, -niin kuin tavallista. Ei
niistä tytöistä ole! Mutta sinulle minä luulta-
vasti telegrafoeraan adressini. Muussa tapauk-
sessa ~~ei kirjoita taas ennen kuin olet saanut tie-~~
^{Florenziin.} toja. Mitä sanoisit jos joulukuun tulisin? En voi
sitä vielä uskoa. Adieu! En ranskaksi vaan
suomeksi: minä rakastan sinua! Puudisi.

Adressi: Italia. Firenze, Porte restante.